

Osvěta o elektroodpadu se obcím vyplatí

Kolektivní systém Ekolamp a jeho doporučení na zvýšení třídění

Vědí Češi, kam odložit elektrická zařízení, která mají svou životnost za sebou? Výsledky vědomostního kvízu, který loni na podzim připravil kolektivní systém Ekolamp, naznačily, že to s přehledem spotřebitelů není úplně špatné, ale prostor pro zlepšení stále existuje. S osvětou směrem ke svým občanům mohou pomoci i obce.

Dobrou zprávou je, že 97 % spotřebitelů ví, že elektroodpad nepatří do směsného odpadu. „Zároveň se ale ukázalo, že lidé se přesně neorientují v tom, kam lze vysloužilá zařízení odevzdat k recyklaci,“ shrnuje výsledky **Zuzana Adamcová** ze společnosti Ekolamp, která je neziskovým kolektivním systémem pro zpětný odběr elektrozařízení. Sdružuje výrobce a dovozce elektrozařízení, především osvětlení, za které plní jejich zákonné povinnosti týkající se sběru a recyklace elektroodpadu.

Zlepšující se přístup Čechů k třídění elektroodpadu lze vystopovat i z toho, jak se měnil v čase odevzdaný objem. Zatímco v loňském roce se prostřednictvím

Ekolampu vytřídilo téměř 4 200 tun elektroodpadu, ještě před pěti lety to bylo něco málo přes 1 500 tun. „Ve srovnání s rokem 2005, kdy v Česku začala platit povinnost zpětného odběru osvětlení a elektrospotřebičů, se objem odevzdaného elektroodpadu zvýšil 17krát,“ dodává Adamcová. Míra materiálového využití se přitom dlouhodobě pohybuje na vysoké úrovni, konkrétně v případě světelných zdrojů dosáhla v roce 2021 více než 95 %.

Ochota obyvatel zapojit se do třídění elektroodpadu souvisí s jejich hodnotami a ekologickým

smýšlením a je jedním z klíčových faktorů úspěšnosti fungování systému zpětného odběru elektrozařízení a jeho recyklace. Nezasupitelnou roli při zvyšování této ochoty pak hraje osvěta a je v zájmu obcí, aby se na vzdělávání veřejnosti v co největší míře podílely. Čím více elektroodpadu skončí v kontejneru, který je pro něj určený, tím lépe se bude dařit obecnímu rozpočtu.

Za svoz směsného odpadu obce platí komerčním firmám nemalé částky a dá se očekávat, že ty se budou nadále zvyšovat. Spolupráce s neziskovými kolektivními systémy je naopak zdarma. Systém zpětného odběru je financován z příspěvků na recyklaci odváděných účastníky kolektivního systému, tedy výrobci. „Za pomoc s osvětou od nás navíc obce dostávají v rámci motivačního programu finanční příspěvky, stejně jako za nasbíraná malá a velká elektrozařízení,“ přidává další výhodu Adamcová.

Vedle finančního příspěvku mohou obce využít osvětové materiály, které jsou zdarma ke stažení na webových stránkách Ekolampu v sekci Ekokoutek. „Snažili jsme se je udělat hravou formou, aby co nejvíce zaujaly. Jsou určeny nejen dospělým, ale také dětem, takže je lze využít třeba v mateřských nebo základních školách, jejichž zřizovatelem obce jsou,“ vysvětluje Zuzana Adamcová. ● (red)

Co by obce měly své obyvatele o třídění elektroodpadu naučit

- Díky recyklaci lze znovu využít víc než 90 % materiálů. O důvod navíc odnést vysloužilá elektrozařízení, od svítidel až po elektrické hračky, na to správné místo – do zpětného odběru. V popelnici se totiž recyklace nedočkají. Navíc některá elektrozařízení obsahují látky, které škodí životnímu prostředí – například rtuť v zářivkách. To, které výrobky do komunálního odpadu a přírody nepatří, snadno poznáte podle symbolu přeškrtnuté popelnice na obalu.
- Do popelnice ani kontejneru se směsným odpadem už nepatří ani vysloužilé běžné a halogenové žárovky. Vrací se stejně jako úsporné a trubicové zářivky, výbojky nebo LED žárovky.
- Vyřazená elektrozařízení lze vrátit v jakémkoli obchodě při nákupu nových nebo ve sběrných dvorech obcí. Světelné zdroje lze rovněž uložit do malých sběrných nádob, které se nacházejí v obchodních centrech, na městských úřadech a v řadě firem. Pouze prostřednictvím těchto sběrných míst je možné pro vysloužilá elektrozařízení zajistit jejich ekologické zpracování.
- Když si půjdete koupit žárovku, uvidíte u její ceny výši příspěvku na recyklaci, který jsou výrobci nebo dovozci elektrozařízení povinni platit a ze kterého jsou financovány sběr a ekologická likvidace těchto produktů. Viditelné uvádění příspěvků na recyklaci neplatí jen pro žárovky, ale pro všechna elektrozařízení. Slouží ke kontrole, že výrobci zákonné povinnosti neobcházejí.